

Tartalomjegyzék

Előszó	9
1. Bevezetés	11
2. A munkamenet	14
2.1 Az IDE használata	14
2.2 Egyedi munkakörnyezet kialakítása	15
2.2.1 A könyvtárszerkezet	16
2.2.2 A fordítás.....	17
2.2.3 Segédprogramok.....	19
2.3 A GTK+ telepítése	21
2.3.1 Tennivalók Windows alatt.....	21
2.4. Programírási tippek.....	23
2.4.1 A forráskód	24
2.4.2 A felhasználói felület	25
2.4.3 Dokumentációk keresése	25
3. GTK+ alapok	27
3.1 A gtk2 modulcsomag részei	27
3.1.1 Szoftverszintek	28
3.2 Általános tudnivalók.....	29
3.2.1 Elnevezési szabályok	31
3.2.2 A widget	32
3.2.3 A GTK+ program szakaszai	33
3.2.4 Kilépés a programból	35
3.3 Konténerek.....	36
3.3.1 Dobozok	39
3.3.2 A dobozba csomagolás	43
3.3.3 A táblázat	44
3.3.4 Kötetlen elhelyezés	47
3.3.5 Igazítás a konténeren belül.....	48
3.4 Jelzések	49
3.4.1 Csatlakozás a jelzéshez	50
3.4.2 Gyakran használt jelzések	53
3.4.3 Eseménydoboz	55

3.5 Időzítő	57
3.6 Szövegek konvertálása	58
3.6.1 ASCII kódok	60
3.7 Típuskonvertálás	61
3.7.1 A konvertálási kivétel kezelése	62
3.7.2 A GTK+ verziójának kiírása	63
3.8 A konzol	65
4. Egyszerű látványelemek	67
4.1 Közös tulajdonságok	67
4.1.1 Elemleírás (<i>tooltip</i>)	68
4.2 Gombok	70
4.2.1 Nyomógomb	70
4.2.2 Kapcsológomb	74
4.2.3 Választógomb	75
4.2.4 Rádiógomb	77
4.3 Szövegkezelő widgetek	79
4.3.1 Felirat	80
4.3.2 Beviteli mező	85
4.3.3 Legördülő lista	91
4.3.4 Léptetőgomb	94
4.3.5 Csúszka	98
4.4 Állapotjelző widgetek	101
4.4.1 Állapotsor	101
4.4.2 Folyamatjelző	103
4.5 Díszítő elemek	106
4.5.1 Elválasztó vonal	107
4.5.2 Nyíl	107
4.5.3 Keret	108
4.6 Felületszétválasztó elemek	111
4.6.1 Füles panel	111
4.6.2 Expander	115
4.6.3 Osztásmező	117
4.7 Kiegészítő látványelemek	119
4.7.1 Vonalzó	120
4.7.2 Naptár	122
5. Ablakok	126
5.1 Az általános ablak	126
5.1.1 Címsor	127
5.1.2 Ablakdíszítés	127
5.1.3 Méret	128
5.1.4 Pozíció	130
5.1.5 Modális ablak	131

5.1.6 További ablakműveletek	134
5.2 Üzenetablak	134
5.3 Párbeszédablak	139
5.4 A GtkWindow további lehetőségei	144
5.4.1 A „Fogd és Vidd” működésű ablak	145
5.4.2 Az alkalmazás ikonjának beállítása	147
6. Összetett látványelemek	149
6.1 Szövegdoboz	149
6.1.1 Gördítősávok	151
6.1.2 A szövegdoboz alapvető tulajdonságai	153
6.1.3 Pufferműveletek	155
6.1.4 Egyszerű szövegszerkesztő	156
6.2 Menüsor	159
6.2.1 Egyszerű menü	159
6.2.2 Képek a menüben	161
6.2.3 Választógombos menü	164
6.2.4 Rádiógombos menü	165
6.2.5 Leválasztható menü	167
6.3 Eszköztár	169
6.4 Listanézet	173
6.4.1 Szöveges listanézet	175
6.4.2 Kép, választógomb és folyamatjelző a listában	181
7. Beépített segédeszközök	185
7.1 Fájlválasztó widgetek	185
7.1.1 Fájlválasztó nyomógomb	186
7.1.2 Fájlválasztó ablak	188
7.1.3 Szövegfájlok kezelése	189
7.2 Színválasztó widgetek	194
7.2.1 Színkezelés	195
7.2.2 Színválasztó nyomógomb	196
7.2.3 Színválasztó ablak	198
7.3 Betűtípus-választó widgetek	200
7.3.1 A Pango fontleíró használata	201
7.3.2 Betűtípus-választó nyomógomb	204
7.3.3 Betűtípus-választó ablak	205
8. Képekezelés és rajzolás	208
8.1 Képek egyszerű betöltése	208
8.2 A pixel puffer	210
8.2.1 Betöltés és hibakezelés	210
8.2.2 A kép manipulálása	214
8.2.3 Mentés	215

8.3 Az XPM formátum	217
8.3.1 Az XPM adat megjelenítése	219
8.4 A stílusok kezelése.....	222
8.5 A rajztábla	224
8.5.1 Alakzatok	228
8.5.2 Rajzolás futási időben	234
Függelék.....	238
F1. A GTK_STOCK	238
F2. A PTAML.....	240
Irodalomjegyzék.....	243

Előszó

Ez a könyv a GTK+ grafikus eszköztár Free Pascal alatti felhasználásával foglalkozik. Bár a GTK+ tulajdonképpen csak egy alkalmazásprogramozási felület (API), a Free Pascal pedig egy teljes körű fejlesztési platform, a két projekt nagyon jól összekapcsolható egymással. Mindegyikük olyan ingyenes (nyílt forráskódú) eszközt ad a programozó kezébe, amely egyrészt jól átlátható és könnyen továbbfejleszhető forráskódot eredményez, másrészt biztosítja a legelterjedtebb PC-s operációs rendszerek alatti felhasználhatóságot.

A programozás alapjait még ma is gyakran Pascal nyelven oktatják, illetve tanulják, elsősorban annak nagyon jó áttekinthetősége miatt. Szerencsére a nyelv fennmaradását és további fejlődését a Free Pascal jelenléte is segíti, amely egy jelenleg is folyamatos fejlesztés alatt álló, modern fejlesztői környezet. Miután az eredetileg C nyelvhez készült GTK+ eszköztár már a Free Pascalos implementáción keresztül is elérhetővé vált, jelentős segítséghez jutottak mindazok, akik ezen a nyelven szeretnének grafikus felhasználói felülettel rendelkező alkalmazásokat készíteni.

A GTK+ is egy folyamatosan karbantartott és bővített projekt. Legutóbbi nagy verzióváltása (1.2-ről 2.0-ra) jelentős változásokat hozott az eszköztár tartalmában. Néhány elavultnak megítélt utasítást teljesen újak váltottak fel, valamint további szolgáltatások jelentek meg. A régi és az új széria közötti kisebb inkompatibilitás miatt az utóbbit gyakran GTK2-ként is említik, ám mivel a hivatalos megnevezés továbbra is a GTK+ maradt, ragaszkodjunk mi is ehhez.

A könyv elsősorban a grafikus felhasználói felületen futó ablakok munkaterületének kialakítására és az ott elhelyezett objektumok gyakorlati alkalmazására fekteti a hangsúlyt. Az anyagot ne tekintsük teljes GTK+ ismertetőnek, mivel annak megvalósításához talán a dupla ekkora terjedelem sem lenne elegendő, ennek ellenére nem csupán az

elindulás során, hanem akár összetettebb alkalmazások készítésekor is hasznosnak bizonyulhat ez a könyv.

Az anyag az általános Pascal programozási ismereteket nem tartalmazza, mivel ebben a témában már tetemes szakirodalom érhető el így is. A Pascal-szintaktika ismerete, a változótípusok, az alapvető vezérlési szerkezetek (elágazások és ciklusok), a tömbök és a rekordok kezelése, a mutatók használata stb. mind-mind annak a tudásanyagának a része, amely a leírtak megértéséhez javallott. Szükséges továbbá az operációs rendszer (Windows és/vagy Linux) magabiztos használatának képessége (telepítés, fájl- és könyvtárkezelés, szövegfájlok szerkesztése stb.). Ezeket az alapismereteket kiegészítve, a bevezetés után rögtön a programozási környezetünk, a munkamenet kialakítására térünk rá, amely segíthet átlendülni a kezdeti nehézségeken.

A könyvben található forráskódok esetében – ráirányítva a figyelmet az új ismereteket tartalmazó részekre – legtöbbször csak programrészletekkel fogunk találkozni, így a teljes programlista helyett a már tárgyalt részek sorait kipontozva láthatjuk. A platformfüggetlenség jegyében a programok mindegyike működőképes kódot fog eredményezni Linux és Windows esetében egyaránt. Ahol mégis bármiféle különbség lenne, az átjárhatóság megvalósítása is megemlítsre kerül. A könyvben a GTK+ alkalmazások képernyőképei Linux alatt készültek, de a Windowsos látvány is szinte teljesen megegyezik.